ادبیات دانشجویی: پلی برای عبور؛ رفتن همیشه رفتن

درنگیبرجهاناندیشهدانش

ت: جهان ادبيات، جهان كشف و سطو بحسب، جهان ادبیات، جهان سبب ر شهود و تأویل شگفتی هاست. این جهان به صنف و گروه خاصی تعلق ندارد و ملک پــدری و مادری بست. به گواه تجربههای ناب نویسن جهان، ادبیات و متن های ادبی ملک پدری یا مادری ۰۰۰ تا ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۰ کی ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۰ کاس کسی نیست و ارث و میراث طایفه و خاندانی خاص محسوب نمیشود. کسی که بتواند فکر کند و با فکر کردن، مناسبات مفهومی پیرامون یک موضوع را به در ســتی و بجا دریابد و قادر باشــد از دریافت هایش حرف بزند بی شک می تواند به مدد کلمات نوشتن را

تحربه کند. ادبیات باریکه راهی است که دوستداران . نود را به شاهراه ادب و مهربانی می رساند شريك و متفق القولند: ادب وانسانيت. در اين جهان هر واژه براي انسان، اعتلاي انسان و حقيقت انسانيت به سخن و متن بدل می شود. به همین اعتبار ادبیات، جای ابراز وجود شعور و انسانیت زیر سقف کلمات و الفبای زبان مادری است. در جهان ادبیات، هیچکس بر دیگــری ارجحیت نخواهد داشــت، مگر به میزان تلاشــی که برای برانگیختن شــعور و اندیشه به کار

برخی، ادبیات را صحن و سے ای آزادی و درک ر کی را کی است کر کر کی از کی از کی کر زندگی و مجموعه ماجراهای تلخ و شیرین آن

اعضای هیأت علمی و تشکلها و نهادهای دانشجویی

بندد. ادسب واقعی حیزی را که نمر ــتوجه نمىشود باكتمان به زاويه بايكوت نمىراند در جهان ادبیات تقسیم وظایف شهروندانش، احت تر از آب خور دن اتفاق می افتد: کلمات به مدد . شعور و مَهُربانی پُل می شوند برای عبور. از هر چیزی که ایســتگاه توقف میشــود. عبور: رفتن هم

است. دانشـجویان اما راویان بخشی از این جهان اند وادبیات دانشجویی ایران، در نگاهی کلی، تلاشی در جهت ارایه تصاویــری واقعنمایانه از زندگی، جامعه، ... تاریخ، عشــق و مرگ اُســت. نمی دانم شما چقدر با این تلقــی موافقید. در هر حال ایــن هم یک تجربه نخست این تجربه را با ما باشید. در این است. سطر محسست این عجریه (به نه بسید، در این فرصت تأملی خواهیم داشت بر نشریات دانشجویی به منزله فصلی از جهان ادبیات. بی شک همراهی و

نیست و آن هــم بــه برگــی از دفتر خاطــرات و

....تالژیهای دوره تحصیل میپیوندد. در این ج

حمایت دانشگاه نقش تعیین کنندهای دارد. می توان

ر ر ... ــ ــ ــ ــ ــ سیســـویم ته مو چه در دل داری از کار ما و اقدامات ما بگویی، ولی خواهش می کنیم پر حرفی نکنید، ســـار تر گفت آن شب

دىدگاه

آقاىسارتر!لطفايرحرفىنكنيد!

سعيداصغرزاده |

پیش خودم می گویم که مگر دانشجوادبیاتش ز ادبیات جامعه متفاوت تر است؟ و بعد به دانشجو يُک جنبــش اضافــهُ می ُکنم تا بُشــود جنبش دانشــجویی و حرف زدن در مــورد آن جدی تر . سرودا و کار خسودم را راحت تر می کنم؛ شساید ماجراهای مر تبط باادبیات دانشجویی ماوخیلی از کشورهای دیگر بی ارتباط با گفتمان جنبش دانشجویی ماه می ۱۹۶۸ در فرانسه نباشد آخر دانشجو، دانشـجو اسـت! چه ایرانی باشد و چه خارجی چه آزادباشد و چه دولتی اچه دختر باشد و چه پسراچه بورسیه آن دولت باشد و چه بورسیه این دولت!

د کتر محمدامین قانعی راد نقل می کند که یکبار پس از انقلاب دانشجویان منتقدی در تهران دور مرحوم احسان نراقی را به گفتوگو گرفته

دور مرحوم - ت ر ت . بودنــدو نقدهــای تندی از ادبياتدانشجويىمتناسب اُوضاع داشتند؛ نراقی پس از یک گفتو گــوی طولانی با باآرمانخواهىهاىدانشجويان، ، طحمطالباتشانوحر کت سطحمطالباتشانوحر کت أنان با لحنى هشدار دهنده ازوضع موجودبه سمتوضع مطلوب شکل می گیر دیااز شکل می افتد و تحقیر آمیز گفت: امگر . ما دوبـــاره میخواهید انقلاب كنـــد!» بله ادسات دانشجویی می تواند ادبیاتی گزنیده و نقادانیه باشید و

ماحصلس تحرك أفرين وشايد پويا! و حالا چرا بحث فرانسوى ها را پيش كشيدم؟ راستش یاد نکتهای افتادم که پسس از وقایع انقلاب فرانسه سارتر با اشاره به زبان و ادبیات تند دانشـجویان، بـه مرحوم نراقـی گفته بود. سـار تر به او گفته بود اکنون نوبت جوان هاست... نراقی در دیدار با ژان پل سار تر این پرسش را از ر کی ر بر کر کری کرد او و همسرش سیمون دوبوار کرده بود که آن زمان برخورد آنها با دانشجویان فرانسوی و نحوه تعامل و گفتمان دانشـجویان با آنها چگونه بوده ؟ ،؟ ســار تر گفته بود من اصلامتوجُه نقَش سدر در این جربانها نبوده تا این که یک در وزیدمن گفتند این جوانان از شمادعوت کردهاند که در جلسهای که در آمفی تئاتر سوربن تشکیل می شود شــر کت کنید. من هم آماده شرکت در این جلســه بوده، وقتی در بالای مجلس که یک ردیف صندلی برای مدعوین گذاشته بودند رفتم و مهمانداران مرا به محلی که برایم تعیین کرده ودندراهنمایی کردند، دیدم مقابل صندلی من روی یک کاغذ سفید نوشته شده است: «آقای سار تر! ما خوشحال می شــویم که هر چه در دل

سيمون همراهمن نبودوقتى به خانه رسيدم واواز من پرسیداین جوان هاچه می گویند؟ به او پاسخ دنبال جوانان حركت كنيم. قطعــا ادبيــات دانشــج

أرمانخواهيهاي دانشجويان، سطح مطالباتشان وحركت ازوضع موجودبه و عرف او روسته و بود به سنت وضع مصوب شکل می گیرد یا از شکل میافتند این یک تخیل نیست هر چند که دکتر نیکفر در مورد وقایع ماه می فرانست گفته بود: «جنبش ۱۹۶۸ جنبش می در هست محد بود. این بدیعی از مقاومت تخیل بود و در آن شکلهای بدیعی از مقاومت مدنی عرضه شده بود. این جنبش فرهنگ مقاومت مدنی را تقویت کرد. این جنبسش در صدد بود به جنس، به رابطه بهتر نسلها،

به رابطه بهتر شهروندان با دولت و به رابطه عادلانه میان كشورها در سطح بين المللي خدمُت کند. دستاوردهای آن ----- ------رر---جزو فرهنگ جهانی هس نــهُ جُريانــي تنهــا مختص غــرب. مـا هنــوز مي توانيم از آن بیاموزیے، میتوانیے

برگيريم أن چيزهايي را كه پيشتر در افق ذهنمان مىنشستند ابااين تفاسير مى توانم بگويم ادبيات دانشجویی می تواندشامل تمام بر داشت هایی شود که پس از آن نصیب یک جنبش موفق اجتماعی می شود و به همان میزان یک جنبش ناموفق هم می تواند عاملی برای مسکوت ماندن ادبیات دانشجویی باشد و این ادبیات به حاشیه ای رانده . ترسی. شـود واز خصلت پویای خود فاصله بگیرد. پس از آن که گشــتاپودختر فروید، آنارادستگیر کرد، نُروید تصمیم گرفت وینُ راَ ترک کُند. می بایست امه ای می نوشت که گشــتاپو با او با احترام رفتار کرده است، فروید نوشت: «بااطمینان گشتا بو اِ اُبه همـه توصّيه مي كنــم، حالاهــم حكايت . دبیات دانشــجویی این روزهای ممالک توســعه نیافته با گذشت ســال ها از حیات واقعی جُنبش دانشجویی فرانســه و ایران، چنین است؛ ادبیاتی دو پهلو و دور مانده از خصلت صراحت خود.بله! جنبش دانشجویی همچنان هم می تواند اثر گذار اشدو در حیات سیاسی و اجتماعی جامعه نقشى پررنگراايفاكندبااين حساب بايدشادمانه یم که ادبیات دانشــجویی متاثر از جن مدنی در ایران حیات دار د و بسّیار جلّوتُر از سایر کشورهاستوهمسوو پیشتاز مردمش لابد! توهمسوو پیشتاز مردمش لاب

چیستی نشریات دانشجویی

مهدیه حمزهیی مدرس دانشگاه

قرار است جشنواره نشریات دانشجویی از سوی وزارت علوم برگزار شود و این جشنواره که برگزاری أَن دُور آيين نامه نُسُريات دانش جويي هم پيش بيني شده، فرصتی باشد برای تعامل مدیران مسئول و دستاندر کاران این نوع نشریات. فرصتی باشد برای کشف، پروُرشٌ و توانمندسازی دانشجُویان در فعالیُت رســانهای. آن را بــه فــال نیک

ے گیریم و امیدواریم از یک سو، فرصتی باشد برای نزدیک شدن نشریات دانشجویی به معیارهای حرفهای ساختار و محتوا و از ســوی دیگــر، زمین ساعد را برای استمرار نشر این نــوع ادبیات دانشــجویی و دانشگاهی فراهم آورد. در واقع، انتشــار دیدگاههــاُی متنوع و متکثر فرهیختگان که در قالب ر بردیا ۱۳۰۰ - ۱ و الکترونیک نشـریات چاپـی و الکترونیک به صـورت ادواری یــا گاهنامه صورت می گیــرد، همچون هر . بدیده دیگری، هم منتقد دارد و هم مدافع. هُدَف هر دو ســوی ماجرانیز اعتلای این رسانه است ولی هریک به زعم خود، اصول و معیار ہایے را برای تحقق این

هدف تعریف و تعیین می کند. نظراتی هست که شـما هر طــرف این ماجرا که باشـــید آن ـ امنه فانه محتدا میساننده ه، معتدل و سازنده ارزيابىي مىكنيد. مَــا بەعنُوان رریبی هی صحیحت به سون تریبون بیطـرف در این میانه، تعدادی از ایــن دیدگاههارا ذکر

می کنیم کــه امیدواریم به تریج قبای کسی برنخورد زیرا هدف مانیز پیشرفت دانشجویی است و این رسانه را به مثابه یک فرصت

اگرروزنامەنگارشدن

کسی بعداز طی دوره فشرده

٢روزه،قابليت تبديل شدن به

واقعیتراداشتهباشد آنوقت

بايددر ضرورت تعريف يك

دوره۴سالهبرای کارشناس شدن در رشته علومار تباطات و

گرایشروزنامهنگاری

تردیدکنیم تردیدکنیم

نشــریات دانشــجویی تریبونی اس . ریکی رسی رسی کرد. سازمانهای دولتی، وزارت علوم، به اهالی دانشگاه اختصاص داده است. انتشار آن در قانون پذیرفته شده و مقررات و دستورالعمل خاص خُـود را دارد که بخشـي از آن، از قانـون مطبوعات الگـو گرفته و تبعیت می کند و بخش دیگر شـامُل سـاز و کارهایی را که به صورت بالقوه، می تواند از سوی دانشجویان و

است که از محدوده دانشگاه و قوانین مربوط به آن فراتر نمیروُد. خــُود فعالیت نیز ُ هـُـر چند محدودی دارد و شمارگان غیرقابل قیاس با شمارگان نشریات سرانسری و کثیرالانتشسار اما به هر جهت، فعالیت رسسانهای و روزنامهنگارانه اسست و در همین محدوده نیز می تواند تاثیر گذار باشد. بنابراین آموز ش روزنامەنــگارى، قوانين ما

و اخسلاق حرفهای روزنامهنگاری به کسانی که قرار است در قامت یک دانشجو یا استاد به بیان . یدگاههای صنفی در نشب یات -دانشجویی بپردازند ضرورت دارد. اما نمی توان انتظار داشت با شرکت ر دورههای فشــردهای که به این ر دورددی مسترددی ۱۳۰۰ بردن نظــور درنظر گرفته و میشــود، کســی َ روز َنامهٔ نگار شــُود و فردای آن روز مطبوعــهای (اعــم از چاپی ا الکترونیک) منتشر کند. عمده ی سعفهایی که نشریات دانشجویی به لحاظ فرم و محتوا دارند از این جا ناشی می شبود. غیرواقع بینانه و غیرعلمی است که تصور کنیم کسی با شبرکت دریک دوره ۲ روزه ۱۵ ساعته، هر قدر هم متنوع، بتواند سبکهای خبر نویسی،

مقالهنویسی، گزارشنویسی، تکنیکهای گفتوگو، ۔ دستورالعمل نشریات دانشجویی، اخلاق حرفهای و قوانین مطبوعات را بیاموزد و از این دوره، روزنامهُنگار ر بيتور - و ترين - ورد روز - - - - ر بيرون بــرود و بعد همــان درسها و دســتورالعملها و قوانيــن را

اُجـرا کنــد. یادگیــری مُوثر طبق آزمایشهای تجربی ۲۰ دقیقه اســت. هر قدر هم که چند وقت يكبار، هدف نشريه را به عضا یادآوری کُند و آن را در مسیر اصلی و سازنده خودنگاه دار د. سخنران قابلی باشید، شنونده شما بیشتر از ۲۰ دقیقه وضوع دیگر، عمر کوتاه نشریات دانشجویی اس دوام نمی آورد. به فرض، اگر روزنامه نگار شدن کسی بعد از طی دوره فشــرده ۲ روزه، قابلیت تبدیل شدن که (اگر همه عُلت آن را به پای کمبود حمایتهای . به واقعیت را داشته باشد آن وقت باید در ضرورت تعریف یک دوره ۴ساله برای کارشناس شدن در مالى دانشكاهها نكذاريم) با فارغ التحصيل شدن مدیران مسئول و دست اندر کاران این نشریات رخ می دهد. اکثر این نشریات را دانشجویان دورههای کارشناسی منتشر می کنند و پس از فارغ التحصیل رشُــته علوم اُر ُتباطات و گُرایش رُوزنامهنگاری تردیدُ کنیم و بازنگری. بنابراین، انتشار نشریات دانشجویی

هر دانشــگاهی، علوم انســانی، فنی و غیرفنی صورت بگیرد، قوانین خاص خود را باید داشته باشد. اگر قرار استُ آن را حرفه ای ببینیم و قوانین یک کار حرفه ای رابر آن اعمال کنیم، باید آموزشهای مربوط به آن نیز حرفهای باشد. نمی توان آما تورهایی را پرورش داد و انتظار حرفهای گری از اُنها داشاً بهنظر مى رسد اختصاص زمان

بیشـــتر برای آمــوزش معیارهای یک کار حرفــهای و تقلیل ندادن سطح فعالیت رسانهای و کار روزنامهنگاری، بتواند در پیشرفت کیفی نشریات دانشــجویی موثر نشريات دانشجويي

نکاتی هم هس سلیمی، آن را میپذیرد چُه این عقل متعلق به یک آماتور باشد یا متعلق به یک حرفهای رسانه اعم از نشریه دانشـجویی یا غیر أن، جاى تسويه حسابهاى . صی و جناحی، سادهانگاری و سخصی و جناحی، سادهاسازی و سطحی نویسی نیست. گاه بهنظر میرسد برخی دستاندر کاران و نویسندگان نشـریات دانشجویی به تاریک اندیشـی، منفی بافی و

. ر. . اعتراض دایم بــه هر موضوعی خو کردهاند و آن را نشانه روشنفکری

و آگاهی خُود میدانند. تَعْریف یک خطمشی مشخص و مرامنامهای

برای هی نشی به دانشیخویی

می تواند آنُ را از این سویه تاریک

رهایی بخشـد و بازخوانی آن، هر

شدن آنها، دیگر نام و اثری از نشر یه دانشجویی شان

آموزش روزنامهنگاری قوانين مطبوعاتي وأخلاق حرفهاى روزنامەنگارى بە كس که قرار است در قامت یک دانشجو یا استاد به بیان دیدگاههای صنفی در نشر یات دانشجویی بپر دازند ضرورتدارد

با تعریف رسته دیگری برای نشریات دانشجویی، با عنوان نشریات فرهیختگان دانشگاه، هم ثمره تلاش چندساله دانشجویان و استادان و هم ارتباط بین دانش آموختـگان را بُــا فضای دسی موحصوں را بے صفح فرھنگے دانشےگاہ حفظ کرد. عامل موثـر دیگـر در افزایش طول عمر نشریات دانشجویی، أشناسازي دانشجويان تازه نکاتی که باید وارد، بـا فرآیندهـای قانونی و جرایی تولیدادبیات دانشجوی

در قالب یک نشــریه است. اکثر پذیرفتهشــدگان دانشگاهها در ی ۔۔۔۔۔۔۔۔۔ کارشناسے بیا قوانین عورالعملهای سیادہ و بدانند.... مقطع كارشناس . بعمول دانشـگاه، مثل ثبتنام، انتخاب واحد، حذف واضافه يا اعتدب واحتدا حدد واصادی تغییر رشته، آشنایی ندارند. در برخى دانشكاهها آيين نامهها ر ی و دستورالعملهای مربوط به این فرآیندها، در همان اولین روز ورود به دانشگاه دراختیار دانشـجویان تـازه وارد قـرار . ر. . میگیــرد و در دانشــگاههای دیگری کــه این اقــدام صورت

نمی گیرد، دانشجو به مُرور زمان، با آزمون و خطا و ار تباطات مسان فردي، بالاخرة ر قواعدی را (در س فواعدی را (درست یا نادرست کامل یا ناقص) می آموزد و گلیم خود را طی دوره تحصیل، بسته نوعی از آب بیرون می کشد. می توان دستورالعملها و آیین نامههای مربوط به نشریات دانشیجویی را در قالب یک کتابچه در اختیار تمام

دانشجویان تازه وارد قرار داد و در این صورت انتظار داشت نشریات دانشـجویی نه تنها به لحاظ کمی رشد کنند و زودتر به بار بنشینند بلکه از نظر کیفی نیز به معیارهایی تعیین و تدوین شده، نزدیک تر باشند پیش از آن که دانشجو راه را با آزمون و خطا

از نگاه نسل نو

نشريات دانشجويي

داُنشــجویان اهل ذُوق و نوشتن، قلم را به عُنواز

شريات دانشجويي ما ازجملـه نمونــا تلاشهایی است که در آن شاهد انتشار

اندکے دقت در محتویات این نشہ یات حکایت از آن دارد که نگاه دانشـجویان بیت از هر چیز نوعی ابزار انتقادی است زیرا سازو کار ر ر ر پ ر ر ی کرر دیگری برای این کار وجـود ندارد. درواقع چون امکان درج مطلـب بدون ذکر نـام یا به کمک دارند را به جای عنوان کردن در کلاسها یا

دانشجوییمطرحمی کنند. از ویژگیهای مثبت و بارز این نشریات وجود

نظرات متنوع و گوناگون است. به صورت عمده نشریات دانشـجویی که توسـط دانشجویان ایجاد می شود دارای محوریت مسائل سیاسی، ۔۔۔ ی مرکز اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و…روز است اما بیان دیدگامهای افراد خارج از دانشگاه یا سه بیان کنید متعلق طراح در از دست. این مکاتب فکری متفاوت در این نشر ریات هم چندان دور از ذهن نیست. گروههای مختلف دانشـ جویی همچــون گروههـای سیاســی، انجمنهای علمی، شــورای صنفــی و برخی ــتقل به انتشار این دانشــجویان به صورت مس نشـریات میپردازند. هر کدام از این نشــریات هدف خــاص خــود را دنبال می کننــد. برای مثـال موضوعاتی کـه در نشــریات صنفی به

آن پُرداخته میشود ائل صنفى ں (فعالیتھای فرھنگی در دانشـکدہ، بحـث کیفیــت آموزشــی، کیفیت غذای دانشکده ....). هـدف اين گونـه . نُشــريات هم ه بهبود شرايط صنفي دانشگاه و طرح این گونه

اما در مجموع همه ایس نشریات هدفی کلی و اساسی دارند و همان طور که گفته شد، نظے و نقد در فضایے

باز و تریبونی سالم است. نکّتهُ قابل توجّهی که درباره این نشــریات وجود دارد این اس . ر . . . بیاری از مواقع مخاطب نشریات دانشجویی، شـجویان نیستند بلکه اســاتید و مسئولان دانشکده هستند. چون با دقت این نشریات را نظارت می کنند و ایس خود نقطه اطمینانی است که این حرفها به گوش افرادی که باید، سی رسد. شاید این نشریات برای حل مشکلات کافی و موثر نباشــند اما می توانند عاملی برای جلوگیری از رشد و تکرار آن باشند و اگر در کوتاهمدت نتوانند تغییراتی مفید را در دانشگاه وجب شونددر درازمدت حتمامي توانند دراين زمینه تاثیر گذار باشند.

متنهاي ادبي اجتماعي نشــریات دانشــجویی محلی برای دیده شدن طیف گستردهای از این

در تعامل مستقیم با افراد مسئول، در نشریات